

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu

LOP. 410.005.04.2016

P/16/099

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/099 – Bezpieczeństwo i higiena nauczania w szkołach publicznych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Aleksandra Pawlicka, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/4/2016 z dnia 13 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa nr 5 im. 2 Warszawskiej Dywizji Zmechanizowanej im. J. H. Dąbrowskiego w Nysie ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Eulalia Woźniak, Dyrektor ² (dowód: akta kontroli str. 2)

Ocena ogólna

II. Ocena kontrolowanej działalności³

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, działania, mające na celu zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauczania, podejmowane przez Dyrektora Szkoły w roku szkolnym 2015/2016 (do czasu zakończenia kontroli), były nie w pełni skuteczne. Zajęcia we wszystkich oddziałach zaczynały się wprawdzie o stałej porze, co było zgodne z zasadami higieny pracy umysłowej, jednakże dla sześciu spośród 18 oddziałów nie zaplanowano podobnej liczby godzin lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia. W trzech oddziałach (42,9% łącznej liczby oddziałów IV-VI) stwierdzono lokowanie przedmiotów, wymagających zwiększonej koncentracji⁴ na ostatnich godzinach lekcyjnych, a w przypadku dwóch (28,6%) następowało łączenie takich zajęć w dwu lub trzygodzinne bloki. Nie w pełni skutecznie zorganizowano również bezpieczne i higieniczne warunki pobytu uczniów, gdyż jeden ze szlaków komunikacyjnych wychodzących poza teren Szkoły nie został zabezpieczony w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na ulicę.

Teren Szkoły był ogrodzony, nawierzchnie dróg i chodników były równe, plan ewakuacji Szkoły został umieszczony w widocznym miejscu, a drogi ewakuacyjne oznaczono w sposób wyraźny i trwały. Uczniowie mieli możliwość skorzystania ze świetlicy oraz biblioteki. Sprzęty szkolne spełniały wymogi ergonomii, a stan techniczny urządzeń sportowo-rekreacyjnych zapewniał uczniom bezpieczeństwo.

NIK zwróciła natomiast uwagę, że część pracowni, w których prowadzone były zajęcia dla klas I-III znajdowało się na piętrach, gdzie nie było toalet⁵.

¹ Dalej: Szkoła.

² Dalej: Dyrektor.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

⁴ Tj. matematyki i przyrody.

⁵ Cztery spośród ośmiu pracowni.

Zapewniona została uczniom możliwość pozostawienia w Szkole części przyborów i podręczników szkolnych, jednakże część z nich musiała korzystać z udostępnionych szafek wspólnie z inną osobą. Na nieskuteczność działań mających na celu ograniczenie wagi tornistrów wskazuje fakt, iż u 52,8% uczniów ciężar tornistrów przekraczał 10% masy ciała, w tym u 10,2% przekroczenie to wyniosło ponad 15%.

Zastrzeżenia NIK dotyczą zabezpieczenia dostępu do treści mogących stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju uczniów na komputerach w pracowni informatyki. Niniejsza kontrola wykazała bowiem, że dostęp do witryn, zawierających takie treści, był możliwy.

W Szkole prowadzono dokumentację powypadkową, w oparciu o którą ustalono, że poszkodowanym zapewniono właściwą opiekę i pomoc przedmedyczną, a Szkoła wywiązywała się z obowiązku powiadamiania o wypadkach wszystkich właściwych w tym zakresie osób i podmiotów.

Wprawdzie Dyrektor wypełniła obowiązek przeprowadzenia corocznych kontroli warunków pobytu uczniów w Szkole⁶, jednak kopie protokołów kontroli nie były przekazywane organowi prowadzącemu Szkołę.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja pracy uczniów

Opis stanu faktycznego

W Szkole, według stanu na 30 września 2015 r., funkcjonowało 18 oddziałów (klas)⁷. Łączna liczba uczniów wynosiła 391⁸, z tego:

- w klasach pierwszych od 19 do 24,
- w klasach drugich od 20 do 23,
- w klasach trzecich od 22 do 24,
- w klasach czwartych od 24 do 27,
- w klasach piątych od 19 do 23,
- w klasach szóstych od 19 do 21.

(dowód: akta kontroli str. 3-5, 135)

Analiza planów zajęć obowiązujących w roku szkolnym 2015/2016 dla 18 oddziałów (w tym 7 oddziałów klas IV-VI) wykazała, że:

- we wszystkich oddziałach zajęcia w poszczególnych dniach tygodnia rozpoczynały się o stałej porze⁹,
- uczniowie sześciu spośród 18 zbadanych oddziałów (33,3%) byli nierównomiernie obciążeni zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia (różnica w liczbie godzin w poszczególnych dniach tygodnia wynosiła dwie i więcej),
- zajęcia wymagające zwiększonej koncentracji w trzech oddziałach (42,9% łącznej liczby oddziałów klas IV-VI) planowano również po piątej godzinie lekcyjnej,
- w przypadku dwóch (28,6%) oddziałów klas IV-VI wystąpiły przypadki następowania kolejno po sobie przedmiotów, wymagających zwiększonej koncentracji.

⁶ Zawarty w § 2 i 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r., Nr 6, poz. 69 ze zm.), dalej: rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

⁷ Pięć klas pierwszych, cztery klasy drugie, po dwie klasy trzecie i czwarte, trzy klasy piąte oraz dwie klasy szóste. Oddziały 5a oraz 6a były oddziałami sportowymi.

⁸ W tym 221 uczniów spoza obwodu Szkoły.

⁹ W godzinach 8.15 – 10.05.

W tygodniowym rozkładzie zajęć nie wystąpiły dni, w których kumulowane są zajęcia wymagające pracy statycznej i długotrwałej koncentracji oraz dni, w których zaplanowano tylko przedmioty niewymagające zwiększonej koncentracji¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 6-7)

W I semestrze najkrótsza zaplanowana przerwa między zajęciami trwała pięć minut (po pierwszej, drugiej oraz szóstej godzinie lekcyjnej), a najdłuższa 15 minut (po czwartej lekcji). Pozostałe trzy przerwy trwały każda po 10 minut. W II semestrze wszystkie przerwy trwały co najmniej 10 minut oraz wystąpiła jedna przerwa 15-minutowa. Po zajęciach w-f, ulokowanych na początku lub w środku dnia, w I semestrze występowały przerwy pięciominutowe¹¹.

(dowód: akta kontroli str. 6-7)

Dyrektor wyjaśniła, że w okresie jesienno-zimowym przerwy mają na celu skrócenie czasu przebywania dziecka w szkole, ze względu na wcześnie zapadający zmrok, krótszy czas ekspozycji na hałas (w tym okresie dzieci większość przerw spędzają na korytarzach szkolnych). Tzw. długa przerwa w zupełności zaspokaja potrzebę odpoczynku dziecka i zjedzenie posiłku. Bezpodstawne wydłużanie przerw będzie skutkowało dłuższym przebywaniem dziecka w hałasie i będzie powodowało większe obciążenie organizmu. Według złożonych wyjaśnień, dotyczących przerw po zajęciach w-f dzieci mają tyle czasu, ile wymagają ich potrzeby psychofizyczne. W klasach młodszych o przerwach decyduje nauczyciel prowadzący zajęcia. Odnosnie przerw w klasach 6a i 6b należy zauważyć, że zajęcia w-f odbywają się w pakietach 2-godzinnych, w związku z czym nauczyciel kończy zajęcia wcześniej, tak, aby dzieci miały czas na przebranie się i odpoczynek.

(dowód: akta kontroli str. 8-11)

Uwaga dotycząca badanej działalności

W ocenie NIK, celem zapewnienia uczniom i nauczycielom krótkiego odpoczynku, załatwienia potrzeb fizjologicznych oraz przejścia z klasy do klasy, przerwy międzylekcyjne, w szczególności po zajęciach w-f, nie powinny trwać krócej niż 10 minut.

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości polegające na utworzeniu planów zajęć z naruszeniem zasad higieny pracy umysłowej, poprzez:

- niezapewnienie równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia dla sześciu spośród 18 oddziałów (tj. 33,3%), gdyż różnica pomiędzy liczbą godzin w poszczególnych dniach tygodnia wyniosła dla tych oddziałów od dwóch do czterech godzin¹². Powyższe stanowiło naruszenie § 4 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, według którego plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia;
- ulokowanie na ostatnich godzinach lekcyjnych przedmiotów wymagających zwiększonej koncentracji (matematyka, przyroda)¹³, bądź łączenie ich w dwugodzinne bloki¹⁴ w przypadku 5 oddziałów, spośród 7 zbadanych klas IV-VI (71,4%). Powyższe stanowiło naruszenie § 10 ust. 3 Załącznika Nr 2 do

¹⁰ W obu semestrach w oddziale 6b wystąpił jeden dzień, na który zaplanowano tylko przedmioty niewymagające zwiększonej koncentracji.

¹¹ Takie sytuacje wystąpiły we oddziałach 1a, 1b, 1c, 1e, 5a, 5c, 6a i 6b.

¹² Różnica pomiędzy ilością godzin w poszczególnych dniach, wynosząca cztery godziny, dotyczyła oddziałów 4b oraz 5b, różnica wynosząca trzy godziny – oddziału 3a, natomiast różnica dwóch godzin – oddziałów 2d, 5a oraz 5c.

¹³ W obu semestrach w oddziale 5b w środy na szóstej lekcji oraz w oddziale 5c w piątki na szóstej lekcji zaplanowano przyrodę; w oddziale 6b – w poniedziałki oraz czwartki na szóstej lekcji wystąpiła matematyka (42,9% zbadanych oddziałów).

¹⁴ W oddziałach 4b i 6a, dwukrotnie w ciągu tygodnia (28,6% zbadanych oddziałów).

rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola i publicznych szkół¹⁵ w związku z § 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny nauczania, zgodnie z którymi na podstawie zatwierdzonego arkusza organizacji szkoły dyrektor z uwzględnieniem zasad ochrony zdrowia i higieny pracy, ustala tygodniowy rozkład zajęć określający organizację zajęć edukacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 6-7)

Dyrektor szkoły wyjaśniła, że przyczyną wystąpienia ww. uchybień są w szczególności: priorytet, jakim jest niezmienną organizacja zajęć, występowanie klas sportowych, dla których w planie zajęć przewidziano zwiększoną liczbę godzin w-f oraz wyjazdy klas na zajęcia sportowe. Dodał także, że: *tak rozumiane nierównomierne rozłożenie zajęć nie przekłada się w żadnym stopniu na zbytne obciążenie i długie przebywanie uczniów na terenie szkoły. Istotne jest również to, że w sytuacji równomiernego rozłożenia ilości godzin w poszczególnych dniach tygodnia skutkowałoby zmianą organizacją pracy, a w konsekwencji przebywania dzieci w szkole do późnych godzin popołudniowych. W moim odczuciu ustawodawca pisząc o równomiernym obciążeniu zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, nie miał na myśli takiej samej ilości godzin każdego dnia. Arytmetyczny rozkład godzin w każdym dniu tygodnia w znaczący sposób pogorszyłby higieniczne warunki przebywania dziecka w szkole. Kluczowa jest godzina zakończenia zajęć przez dziecko. W złożonych wyjaśnieniach Dyrektor stwierdziła także, że zgodnie z warunkami realizacji podstawy programowej przedmiotu przyroda w szkole podstawowej, nie można mówić o statycznej długotrwałej pracy i koncentracji, ponieważ w czasie tych zajęć uczniowie biorą udział w eksperymentach, wycieczkach, badaniach, pokazach itp. Ponadto należy zauważyć, że podstawa programowa tego przedmiotu nie powoduje zbyt dużego przemęczenia, długotrwałego napięcia i koncentracji. W kwestii organizacji matematyki i przyrody na 6 godzinie lekcyjnej należy zaznaczyć, że lekcja ta kończy się o godzinie 13.40. Takie rozwiązanie jest dużo korzystniejsze dla uczniów niż alternatywa pracy na dwie zmiany (matematyka np. o godzinie 16 na 4 lekcji).*

(dowód: akta kontroli str. 8-11)

Najwyższa Izba Kontroli zauważa jednak, że równomierne obciążenie zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia dotyczy w szczególności liczby zajęć, godzin ich rozpoczęcia, a także stopnia ich trudności. Zgodnie z Załącznikiem Nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół¹⁶ cele ogólne w ramach przedmiotu przyroda obejmują m.in.: stawianie hipotez na temat zjawisk i procesów zachodzących w przyrodzie i ich weryfikacja¹⁷, a także obserwacje, pomiary, doświadczenia¹⁸. Treści nauczania w trakcie tych zajęć wymagają od uczniów podejścia analitycznego, gdyż zgodnie z ww. załącznikiem na zajęciach przyrody uczeń powinien np. zbudować, na podstawie instrukcji prosty wiatromierz i wykorzystywać go w prowadzeniu obserwacji, budować prosty obwód elektryczny i wykorzystywać go do sprawdzania przewodzenia prądu elektrycznego przez różne ciała

¹⁵ Dz.U. Nr 61, poz. 624 ze zm.

¹⁶ Dz.U. z 2012 r., poz. 977 ze zm.

¹⁷ Uczeń powinien przewidywać przebieg niektórych zdarzeń i procesów przyrodniczych, wyjaśniać proste zależności między zjawiskami, przeprowadzać obserwacje i doświadczenia według instrukcji, rejestrować ich wyniki w różnej formie oraz je objaśniać, używając prawidłowej terminologii.

¹⁸ Korzystanie z różnych źródeł informacji (własne obserwacje, badania, doświadczenia, teksty, mapy, tabele, fotografie, filmy), wykonywanie pomiarów i korzystanie z instrukcji (słownej, tekstowej i graficznej), dokumentowanie i prezentowanie wyników obserwacji i doświadczeń, stosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych.

(substancje), badać doświadczalnie siłę tarcia i oporu powietrza oraz wody, określać czynniki, od których te siły zależą. Realizacja tak sformułowanych celów wymaga od uczniów zwiększonej koncentracji.

W badanym roku szkolnym działania, podejmowane na rzecz zapewnienia organizacji pracy uczniów zgodnie z zasadami higieny pracy umysłowej, nie były w pełni skuteczne – przedmioty wymagające zwiększonej koncentracji łączono w dwugodzinne bloki i/lub lokowano je na ostatnich godzinach lekcyjnych. Lekcje rozpoczynały się o stałej porze, jednakże plan zajęć nie uwzględniał podobnej liczby godzin w poszczególnych dniach tygodnia.

2. Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów w szkole

Opis stanu faktycznego

2.1. W Szkole, stosownie do wymogu art. 67 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁹, funkcjonowała biblioteka²⁰ oraz świetlica²¹.

(dowód: akta kontroli str. 12-13a)

Godziny pracy biblioteki były adekwatne do rozkładu zajęć dydaktycznych oraz liczby uczniów²². Uczniowie szkoły, którzy ze względu na organizację dojazdu do szkoły lub inne okoliczności, przebywali w szkole dłużej niż wynikało to z rozkładu zajęć, mieli możliwość skorzystania ze szkolnej świetlicy. Czas pracy świetlicy był adekwatny do potrzeb uczniów Szkoły²³.

(dowód: akta kontroli str. 12-13a, 17-20, 168-171)

Stosownie do zapisów art. 67 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie oświaty, Szkoła zapewniała możliwość dostępu do zespołu urządzeń sportowo-rekreacyjnych, na które składały się: sala gimnastyczna, boisko oraz plac zabaw. Dokonane w trakcie kontroli oględziny potwierdziły, że stan techniczny ww. urządzeń zapewniał bezpieczeństwo uczniów, m.in. zapewniono równą nawierzchnię boiska, a bramki, kosze do gry oraz urządzenia na placu zabaw umocowano w sposób trwały. Przy boisku oraz na placu zabaw zostały umieszczone tablice informacyjne, określające zasady bezpiecznego użytkowania i zastrzegające dopuszczalność użytkowania urządzeń i sprzętu wyłącznie pod nadzorem osób dorosłych. Na sali gimnastycznej znajdował się także regulamin. Powyższe wypełniało wymogi określone w § 7 ust. 2 pkt 2 oraz § 31 ust. 4 i ust. 6 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 12-13a)

2.2. Teren Szkoły spełniał wymogi w zakresie bezpieczeństwa, określone w § 5, § 7 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 oraz § 8 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, w szczególności: drogi ewakuacyjne zostały oznaczone w prawidłowy sposób (trwale i wyraźnie), a w miejscu widocznym i ogólnodostępnym²⁴ został zamieszczony plan ewakuacji, teren Szkoły był ogrodzony, zapewniono jego oświetlenie oraz równą nawierzchnię dróg i przejść. W pomieszczeniach sanitarnych zapewniono ciepłą i zimną bieżącą wodę oraz środki higieny osobistej. Jeden z dwóch szlaków komunikacyjnych, wychodzących poza teren szkoły, zabezpieczono w sposób

¹⁹ Dz. U. z 2015, poz. 2156 ze zm., dalej: ustawa o systemie oświaty.

²⁰ W poniedziałek w godzinach 9.05 – 11.00, we wtorek od 10.55 do 12.55, w środę od 10.55 do 13.50, w czwartek od 9.05 do 12.55, w piątek od 9.55 do 11.00.

²¹ Od poniedziałku do piątku w godzinach 6.45 – 9.50 oraz 10.50 – 16.30.

²² Dni i godziny pracy biblioteki: poniedziałek 9.05 – 11.00, wtorek: 10.55 – 12.55, środa: 10.55 – 13.50, czwartek: 9.05 – 12.55, piątek: 9.55 – 11.00.

²³ Od poniedziałku do piątku, w godzinach 6.45 – 9.50 oraz 10.50 – 16.30.

²⁴ Na korytarzu szkolnym.

uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię²⁵, tym samym nie w pełni wypełniono obowiązek, o którym mowa w § 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Schody w budynku Szkoły spełniały wymogi dotyczące zabezpieczenia przed zsuwaniem się, stopnie nie były śliskie, a otwarte biegi pomiędzy schodami zostały zabezpieczone, co wypełniało wymogi określone w § 16 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Otwory kanalizacyjne i studzienki na terenie szkoły zakryto pokrywami, stosownie do wymogów § 7 ust. 3 ww. rozporządzenia. W Szkole brak było miejsc, do których dostęp był wzbroniony osobom nieuprawnionym.

(dowód: akta kontroli str. 12-13a)

2.3. Kontrola²⁶ przeprowadzona przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nysie²⁷ w zakresie wyposażenia sal lekcyjnych, sprzętu oraz mebli edukacyjnych wykazała, że:

- meble w 80% posiadały certyfikaty; w roku szkolnym 2015/2016 Szkoła nie nabyła mebli edukacyjnych;
- uczniowie objęci badaniem²⁸ korzystali z krzeseł i stołów dostosowanych do wymagań ergonomii.

(dowód: akta kontroli str. 21-24)

2.4. Powierzchnia sal lekcyjnych przypadająca na jednego ucznia²⁹ wynosiła od 2,1 do 3,5 m².

(dowód: akta kontroli str. 16)

2.5. Na terenie Szkoły uczniowie spożywali posiłki dostarczane przez dostawcę zewnętrznego. Szkoła, stosownie do wymogów § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, zapewniła spożycie posiłków w wydzielonym w tym celu pomieszczeniu, tj. w świetlicy, pełniącej także funkcję jadalni, w czasie 15-minutowej przerwy. Według ustaleń kontroli PPIS stan sanitarny jadalni oraz miejsca, w którym były przygotowywane dostarczane posiłki, był prawidłowy.

(dowód: akta kontroli str. 25-27)

2.6. Według ustaleń PPIS stan sanitarny pozostałych pomieszczeń Szkoły nie budził zastrzeżeń. Otoczenie oraz wszystkie pomieszczenia Szkoły były utrzymane w czystości i porządku.

(dowód: akta kontroli str. 21-24)

2.7. Sale lekcyjne, przeznaczone dla uczniów klas I-III uczniów, składały się z dwóch części: edukacyjnej oraz rekreacyjnej. Dla sześciu spośród 11 oddziałów I-III (54,5%) wydzielono pomieszczenia do wspólnego korzystania³⁰, w salach tych zajęcia odbywały się na zmiany³¹. Cztery spośród ośmiu sal lekcyjnych, przeznaczonych do nauczania w oddziałach I – III, zostały ulokowane na piętrze, na którym brak było toalety.

(dowód: akta kontroli str. 12-13a, 16)

W złożonych wyjaśnieniach Dyrektor stwierdziła, że jego zdaniem *fakt korzystania z toalet na niższej lub wyższej kondygnacji przez dzieci w żaden sposób nie pogarsza warunków sanitarnych w szkole.*

²⁵ Pomiędzy chodnikiem a jezdnią znajdował się łańcuch.

²⁶ Kontrola została przeprowadzona na zlecenie NIK na podstawie art. 12 pkt 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 ze zm. oraz z 2016 r. poz. 677; dalej: ustawa o NIK).

²⁷ Dalej: PPIS.

²⁸ Badaniem objęto 352 uczniów.

²⁹ Na podstawie analizy 18 klas, których rozkłady zajęć na rok szkolny 2015/2016 objęto badaniem.

³⁰ Sala nr 11 została przypisana do oddziałów 1a i 1b, sala nr 21 – do oddziałów 1d i 2c, sala nr 25 – do oddziałów 1c i 1e.

³¹ Np. w II semestrze w poniedziałki klasa 1b zajmowała salę od 8.15 do 10.50, a klasa 1a od 11.00 do 13.40.

(dowód: akta kontroli str. 168-170)

Uwaga dotycząca badanej działalności

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, aby zagwarantować uczniom z oddziałów I-III pełne warunki bezpieczeństwa, sale lekcyjne, z których korzystają, powinny być ulokowane w sąsiedztwie sanitariatów. Powyższe potwierdza także przykład sposobu wydzielania przestrzeni szkolnej przeznaczonej do kształcenia uczniów klas I, zalecany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie, który może stanowić wzorzec dla kontrolowanej działalności: sprawdzonym rozwiązaniem jest umieszczenie klas młodszych w oddzielnym skrzydle/części szkoły, w miarę możliwości z toaletą do wyłącznego użytku młodszych dzieci³².

Opis stanu faktycznego

2.8. W Szkole zapewniono uczniom możliwość korzystania z szatni. Do dyspozycji uczniów udostępniono także 232 szafki³³ zamykane na klucz, znajdujące się na szkolnych korytarzach. Według wyjaśnień Dyrektora w sytuacji, *kiedy liczba uczniów przewyższa liczbę szafek, uczniowie dzielą szafki ze swoimi kolegami z klasy. Ponadto uczniowie mają możliwość pozostawiania materiałów edukacyjnych i innych rzeczy osobistych w swoich klasach i w szatni szkolnej*. Szkoła nie pobierała opłat za korzystanie z szafek uczniowskich.

(dowód: akta kontroli str. 29-30)

Uwaga dotycząca badanej działalności

NIK zwraca uwagę, iż szkoła jest obowiązana zapewnić wszystkim uczniom możliwość pozostawienia w szkole części podręczników i przyborów szkolnych na równych warunkach.

Opis stanu faktycznego

2.9. W czasie godzin wychowawczych w badanym roku szkolnym nauczyciele przeprowadzali z uczniami pogadanki na temat obciążenia tornistrów³⁴. Z inicjatywy Szkoły w roku szkolnym 2015/2016 nastąpił pomiar wagi uczniów i ich tornistrów, w wyniku którego Dyrektor wydała odpowiednie rekomendacje wychowawcom klas.

(dowód: akta kontroli str. 153-166, 168-171)

Ocena obciążenia ciała przez tornistry szkolne³⁵ wykazała, że u 166 uczniów waga tornistrów nie przekraczała 10% ich wagi, u 150 uczniów waga tornistrów stanowiła od 10% do 15% wagi ciała, a w przypadku 35 uczniów³⁶ – mieściła się w przedziale 15% - 20%. U jednego ucznia waga tornistra przekroczyła 20% wagi ciała.

Dyrektor wyjaśniła: *Szkoła podejmowała skuteczne działania informacyjne dotyczące problemu przeładowanych uczniowskich tornistrów. Z własnej inicjatywy w bieżącym roku szkolnym zważyliśmy uczniów i ich tornistry i wydaliśmy odpowiednie rekomendacje wychowawcom klas. Dwukrotnie przeprowadzono spotkania informacyjne dla uczniów na temat konsekwencji noszenia zbyt ciężkich tornistrów. Ponadto uczniowie mają możliwość pozostawiania materiałów edukacyjnych, strojów sportowych, obuwia zmiennego w szafkach, szatni szkolnej lub klasach. Fakt wystąpienia u 10% uczniów zbyt ciężkich tornistrów nie świadczy o braku skuteczności naszych działań. Wynika jedynie z tego, że dzieci i ich rodzice sami decydują, co ma się znaleźć w szkolnym plecaku. Często są to przedmioty nie związane z działalnością szkolną, np. zabawki, kilka butelek napojów, dodatkowe prywatne książki, tablety, telefony itp. Szkoła nie ma prawa ingerować we własność uczniowską. Już na pierwszych zebraniach rodzicielskich, rodzice są informowani, co powinno znaleźć się w szkolnym plecaku, a czego należy unikać, aby tornister nie był zbyt obciążony.*

(dowód: akta kontroli str. 21-23, 168-171)

³² http://archiwum.ore.edu.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1969:pytania-i-odpowiedzi-organizacja-nauki-w-klasie-i&catid=162:6-latek&Itemid=1604

³³ Według stanu na 30 września 2015 r. do Szkoły uczęszczało 391 uczniów.

³⁴ Nauczyciele przedstawiali uczniom, co należy przynosić do Szkoły, a co można zostawić w domu, omawiali także możliwość korzystania z szafek szkolnych.

³⁵ Oceną objęto 352 uczniów z 18 oddziałów.

³⁶ 10% uczniów.

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli Szkoła nie zapewniła wszystkim uczniom możliwości pozostawienia w szkole podręczników i przyborów szkolnych na jednakowych warunkach, a działania mające na celu wyeliminowanie problemu nadmiernego ciężaru tornistrów, nie były w pełni skuteczne, o czym świadczą wyniki kontroli PPIS. Niniejsza kontrola wykazała ponadto, że części oddziałów I-III nie przydzielono pracowni do wyłącznego korzystania³⁷, co uniemożliwiało uczniom tych oddziałów pozostawianie materiałów edukacyjnych po zakończeniu zajęć. Zajęcia w każdej z ww. pracowni prowadzone były bowiem naprzemiennie dla dwóch oddziałów. Ponadto liczba szafek nie była dostosowana do liczby uczniów³⁸, a w szatni szkolnej nie zapewniono miejsca, gdzie możliwe byłoby przechowywanie pomocy edukacyjnych lub strojów sportowych³⁹.

(dowód: akta kontroli str. 12-13a)

Opis stanu
faktycznego

2.10. Szkoła zapewniła uczniom dostęp do Internetu w pracowni komputerowej⁴⁰ oraz w czytelnii⁴¹. W okresie objętym kontrolą, w celu zabezpieczenia uczniów przed dostępem do treści niepożądanych, szkoła wykorzystywała program filtrujący pn. *Arcabit Bezpieczna Szkoła*. Szkoła nie udostępniała uczniom korzystania z sieci Wi-Fi.

(dowód: akta kontroli str. 167-167a, 172)

Badanie skuteczności zabezpieczenia dostępu do treści mogących stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju uczniów, przeprowadzone na trzech przykładowych witrynach, wykazało, że dostęp do nich był możliwy na komputerach umieszczonych w pracowni komputerowej, co opisano w dalszej części niniejszego wystąpienia. Na komputerach w czytelnii próba dostępu do ww. treści była natomiast blokowana.

(dowód: akta kontroli str. 167-167a)

2.11. W zakresie pomocy przedlekarskiej w szkole ustalono, że:

- zgodnie z art. 67 ust 1 pkt 4 ustawy o systemie oświaty Szkoła zapewniła dostęp do gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej; gabinet pielęgniarski funkcjonował w poniedziałki⁴², czwartki⁴³ oraz piątki⁴⁴, a według wyjaśnień Dyrektora w czasie nieobecności pielęgniarki pomocy przedlekarskiej udziela przeszkolona osoba. W razie konieczności wzywane jest pogotowie ratunkowe;
- wszyscy nauczyciele, w tym prowadzący zajęcia wychowania fizycznego, zostali przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy⁴⁵, co odpowiadało wymogom § 21 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny; szkolenie nauczycieli zostało zorganizowane w 2016 r. przez podmiot zewnętrzny i obejmowało swoim zakresem m.in. ocenę stanu poszkodowanego, postępowanie z poszkodowanymi nieprzytomnymi, postępowanie w przypadku braku oddechu i krążenia, krwotoków, urazów głowy.

(dowód: akta kontroli str. 29-89)

³⁷ Dla sześciu spośród 11 oddziałów I - III wydzielono pomieszczenia do wspólnego korzystania.

³⁸ 232 szafki, z których korzystało 391 uczniów. Tym samym 159 uczniom (40,7%) nie udostępniono szafek do wyłącznego korzystania.

³⁹ W szatni zapewniono jedynie wieszaki na odzież wierzchnią.

⁴⁰ W pracowni tej znajdowały się 24 komputery, z których korzystali uczniowie.

⁴¹ W czytelnii znajdowały się cztery komputery, w tym jeden niesprawny.

⁴² W godzinach 8.30 – 12.30.

⁴³ W godzinach 8.00 – 12.00.

⁴⁴ W godzinach 10.30 – 14.40.

⁴⁵ Kursy i szkolenia prowadzone przez Polski Czerwony Krzyż, Szkołę Wyższą im. Bogdana Jasińskiego w Opolu oraz Opolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli „Eduktor” w Opolu.

Apteczki pierwszej pomocy umieszczono w Szkole w miejscach wymaganych przepisem § 20 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, tj. w pracowniach⁴⁶, pokoju nauczycieli wychowania fizycznego oraz w pokoju nauczycielskim. Dodatkowo w apteczkę została wyposażona świetlica. Wszystkie apteczki wyposażone były w instrukcję udzielania pierwszej pomocy i zawierały komplet⁴⁷ niezbędnych środków do udzielania pierwszej pomocy z ważnym terminem przydatności do użycia.

(dowód: akta kontroli str. 14-15a, 29-30)

2.12. W roku szkolnym 2015/2016 w szkole zarejestrowano osiem zdarzeń zakwalifikowanych jako wypadki uczniów na terenie Szkoły. We wszystkich ww. przypadkach w Szkole podjęto działania określone w § 40 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, tj.: zapewniano poszkodowanemu opiekę, udzielano pierwszej pomocy oraz sprowadzano fachową pomoc medyczną.

(dowód: akta kontroli str. 90-91)

Stosownie do zapisów §§ 46-50 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, prowadzona była dokumentacja powypadkowa – rejestr wypadków oraz protokoły powypadkowe.

W jednym z protokołów pominięta została natomiast informacja, zawarta we wzorze stanowiącym załącznik nr 1 do ww. rozporządzenia, dotycząca zastosowanych środków zapobiegawczych. W protokole brak było również podpisu, potwierdzającego otrzymanie protokołu przez rodzica lub opiekuna poszkodowanego dziecka. W rejestrze wypadków, w sześciu przypadkach nie podano miejsca wypadku.

(dowód: akta kontroli str. 92-107)

Zgodnie z § 41 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, w Szkole wywiązywano się z obowiązku powiadamiania o wypadkach wszystkich podmiotów wskazanych w tym przepisie.

(dowód: akta kontroli str. 29-30, 133-135)

Stosownie do zapisów § 51 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, w trakcie obrad Rady Pedagogicznej w dniu 8 września 2016 r. Dyrektor przypominała o konieczności przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przez uczniów oraz pracowników Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 150-152)

2.13. W roku szkolnym 2015/2016 w Szkole, realizując obowiązek wynikający z § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, przeprowadzono dwie kontrole zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki⁴⁸. Przedmiotem tych kontroli był stan techniczny i sanitarny wejścia i terenu szkoły, budynku szkoły, obiektów sportowych, pomieszczeń dydaktycznych, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, apteczki pierwszej pomocy oraz zabezpieczenia przeciwpożarowe. Podczas tych kontroli stwierdzono konieczność: poprawienia taśm ostrzegawczych schodów przy wejściu głównym, wyrównania powierzchni przy drzwiach wejściowych, uzupełnienia apteczek pierwszej pomocy. Zalecenia te zostały zrealizowane. W obu przypadkach z ustaleń kontroli sporządzono protokoły, których nie przekazano organowi prowadzącemu.

(dowód: akta kontroli str. 12-15a, 108-110, 142, 133-141)

⁴⁶ W pracowniach nauczania zintegrowanego, przyrody, matematyki, klasy zerowej.

⁴⁷ Podstawową zawartość apteczki stanowią opatrunki, bandaż, plastry, chusty trójkątne, opaski elastyczne, koce ratunkowe termoizolacyjne, rękawiczki lateksowe, nożyczki, maseczka do sztucznego oddychania – np. <http://e-ratownictwo.com.pl/apteczka-pierwszej-pomocy.php>

⁴⁸ 28 sierpnia 2015 r. oraz 15 lutego 2016 r.

2.14. W okresie objętym kontrolą w Szkole zewnętrzne podmioty przeprowadziły cztery kontrole dotyczących bezpieczeństwa i higieny nauczania⁴⁹. Ponadto przeprowadzona została kontrola stanu technicznego obiektu, w wyniku której wydanych zostało sześć zaleceń⁵⁰. Zalecenia z tej kontroli, które powinny zostać zrealizowane w trybie pilnym, a także zalecenie dotyczące malowania obróbek blacharskich, zostały wykonane, natomiast pozostałe zalecenia, zgodnie z deklaracją Dyrektora, zostaną zrealizowane w 2016 r. w ramach remontu i modernizacji boiska szkolnego.

(dowód: akta kontroli str. 111-132)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Jeden z dwóch szklaków komunikacyjnych, wychodzących poza teren szkoły (na ul. Bielawska) nie był zabezpieczony w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię, co stanowiło naruszenie § 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Dyrektor wyjaśniła, że *ulica Bielawska jest drogą o małym natężeniu ruchu. Ze względu na zbyt wąski chodnik i usytuowanie bramy wjazdowej nie mam możliwości założenia zewnętrznych zabezpieczeń. W związku z tym na drodze założone są dwa progi spowalniające. W ramach rozpoczynającego się remontu boiska wraz z ogrodzeniem, będzie zainstalowana wewnętrzna barierka uniemożliwiająca bezpośrednie wyjście dziecka na ulicę.*

(dowód: akta kontroli str. 12-13a, 29-30)

2. Prowadzona w szkole dokumentacja powypadkowa nie zawierała niektórych danych, wymaganych według obowiązujących w tym zakresie przepisów, gdyż:

- w protokole powypadkowym, podpisanym 22 września 2015 r., nie zawarto informacji o zastosowanych środkach zapobiegawczych oraz było podpisu, potwierdzającego otrzymanie protokołu przez rodzica lub opiekuna uszkodzonego dziecka;
- w rejestrze wypadków, w przypadku wpisów dotyczących roku szkolnego 2015/2016, nie określono miejsc wypadków.

Obowiązek wskazania informacji o zastosowanych środkach zapobiegawczych został określony w pkt 10 *Wzoru protokołu powypadkowego*, zawartego w Załączniku Nr 1 do rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Wymóg zamieszczenia w rejestrze wypadków informacji o miejscu wypadku, wynika natomiast ze wzoru rejestru wypadków, stanowiącego Załącznik Nr 2 do ww. rozporządzenia.

Jak wyjaśniła Dyrektor, *brak informacji o środkach zapobiegawczych w protokole powypadkowym z dnia 22.09.2015 r. wynikał z niedopatrzenia, natomiast odbyło się spotkanie inspektora BHP z matką i uczennicą, które zostały poinformowane o zasadach bezpiecznej zabawy i organizacji zajęć. Matka uczennicy nie była zainteresowana otrzymaniem kopii protokołu.*

W odniesieniu do nieuwzględnienia w rejestrze miejsc wypadków Dyrektor wyjaśniła: *W niektórych przypadkach nie określono miejsca wypadku, zastępując je rodzajem zajęć. Np. „zajęcia lekcyjne” bez określenia „klasa” lub „sala lekcyjna”, bądź „przerwa” bez określenia „korytarz”.*

(dowód: akta kontroli str. 90-107, 133-135)

3. Wbrew wymogom określonym w § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, organowi prowadzącemu nie przekazano kopii protokołów

⁴⁹ Dwie kontrole przeprowadzone przez PPIS oraz dwie – przez Kuratorium Oświaty w Opolu.

⁵⁰ W miarę posiadanych środków: wymienić uszkodzone obrzeża trawnikowe wokół boiska, wymienić lub naprawić uszkodzone czapy kamienne na murkach ogrodzenia, zrekonstruować i otynkować fundament ogrodzenia, pomalować blachę ocynkowaną na wykuszach; w trybie pilnym: przymocować oraz poprawić mocowania urządzeń piorunochronowych, sprawdzić ciągłość połączeń urządzenia piorunochronnego oraz rezystancję uziomu.

z kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, dotyczących roku szkolnego 2015/2016.

Dyrektor wyjaśnił: *Kopie przeglądów dotyczących bezpiecznych i higienicznych warunków w szkole nie były przekazywane organowi prowadzącemu przez niedopatrzenie. Natomiast informacje dotyczące potrzeb inwestycyjnych związanych z zaleceniami pokontrolnymi sporządzane są w formie planów remontowo-inwestycyjnych.*

(dowód: akta kontroli str. 133-141)

4. W Szkole nie zostały w pełni skutecznie zabezpieczone komputery szkolne przed dostępem do treści niepożądanych w internecie. Badanie przeprowadzone na trzech przykładowych witrynach w sali komputerowej wykazało, że dostęp do takich treści był możliwy⁵¹, pomimo obecności aktualizowanego programu filtrującego. W przypadku trzech komputerów umieszczonych w czytelnicy dostęp do takich stron był blokowany. Łącznie dostęp do treści niepożądanych możliwy był na ośmiu spośród 11 sprawdzonych komputerów.

Powyższe stanowiło naruszenie art. 4a ustawy o systemie oświaty, zgodnie z którym szkoły, zapewniające uczniom dostęp do Internetu są obowiązane podejmować działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

(dowód: akta kontroli str. 167-167a)

Dyrektor wyjaśnił: *W czasie kontroli program przepuścił część treści stron internetowych, których adres nie wskazywał na treści zabronione. Wystarczyła nieznaczna ingerencja w jego ustawienia konfiguracyjne aby gwarantować bezpieczeństwo uczniom. Czynność tę przeprowadzono jeszcze w czasie trwających oględzin na sprawdzonych komputerach uczniowskich. Po automatycznej aktualizacji z dnia 24.05.2016 r. program blokuje przepuszczane wcześniej strony internetowe z ustawieniami standardowymi. Należy w tym miejscu podkreślić, że nie istnieją i nigdy nie będą istniały 100% zabezpieczenie przed złośliwym oprogramowaniem i treściami stron internetowych. Jedyńy sposób to odłączenie internetu. Zadaniem szkoły jest to, aby dzieci świadomie stosowały technologie IT i to w naszej placówce jest osiąganę. Na komputerach uczniowskich zostały wyświetlone strony o treściach kontrowersyjnych po raz pierwszy w czasie kontroli NIK.*

(dowód: akta kontroli str. 168-171)

Ponowne oględziny wykazały, że dostęp do sprawdzanych stron został zablokowany.

(dowód: akta kontroli str. 179-179a)

Ocena cząstkowa

W Szkole podejmowane były działania w celu zapewnienia uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu, jednak nie były one w pełni skuteczne. Teren, wyposażenie i obiekty sportowe należące do Szkoły spełniały obowiązujące wymogi. Wyjątek stanowił brak zabezpieczenia jednego ze szlaków komunikacyjnych, wychodzących poza teren Szkoły, które uniemożliwiałoby bezpośrednie wyjście na ulicę. Nie w pełni wywiązano się także z obowiązku zabezpieczenia dostępu do treści niepożądanych, za pomocą szkolnych komputerów podłączonych do internetu. NIK zwróciła również uwagę na lokalizację sal lekcyjnych, w których odbywały się zajęcia oddziałów I-III, gdyż w pobliżu części z nich brak było toalet, jak również na brak zagwarantowania wszystkim uczniom, na równych prawach, dostępu do szafek umożliwiających pozostawienie w szkole części przyborów i podręczników.

⁵¹ Za pośrednictwem przeglądarki Google Chrome. Natomiast próba dostępu do treści zawartych na tych stronach za pośrednictwem przeglądarki Internet Explorer, w przypadku jednej z niepożądanych witryn skutkowało pojawieniem się komunikatu o blokadzie dostępu, na trzech spośród ośmiu komputerów. Poprzez przeglądarkę Internet Explorer, na wszystkich komputerach objętych kontrolą, możliwy był dostęp do dwóch pozostałych stron www.

V. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, uwzględniając zadeklarowane działania, wnosi o:

1. Sporządzanie planu zajęć dydaktyczno-wychowawczych z zachowaniem, w możliwie najpełniejszym zakresie, zasad higieny pracy umysłowej.
2. Zabezpieczenie szlaku komunikacyjnego, wychodzącego poza teren Szkoły na ul. Bielawską, w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię.
3. Rzetelne prowadzenie dokumentacji powypadkowej.
4. Przekazywanie protokołów kontroli, przeprowadzanych przez Dyrektora, organowi prowadzącemu Szkoły.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK Opolu

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia 28 czerwca 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Kontroler
Aleksandra Pawlicka
Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis